

Lovforslag nr. L 78. Fremsat den 18. november 1980 af Halvgaard (FP), Glistrup (FP) og Poulsgaard (FP)

Forslag

til

Lov om forbedring af styrelsen af uddannelsesinstitutioner

§ 1

Undervisningsministeren styrer universiteter, universitetscentre, højere læreanstalter, teknika, lærer- og pædagogseminarier, sociale højskoler, biblioteksskoler, tekniske skoler, handelsskoler, efg-skoler, fysio- og ergoterapeutskoler og andre skoler, der giver uddannelse inden for sundhedsområdet og det maritime felt, alt under forudsætning af, at de

pågældende institutioner er statslige.

§ 2

Stk. 1. Denne lov træder i kraft den 1. august 1981.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov nr. 362 af 13. juni 1973 om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner som ændret ved lov nr. 328 af 10. juni 1976.

Bemærkninger til lovforslaget

Det massemedieoppustede såkaldte ungdomoprør i 1968 skabte en folketingspanik, som affødte en uforstandig styrelseslovgivning for universiteter, universitetscentre og højere læreanstalter. Først skete det ved lov nr. 271 af 4. juni 1970. De ændringer, der er foretaget heri i 1973 og 1976, har ikke gjort ondt bedre. Resultatet for universiteter og de andre højere læreanstalter er blevet niveau-sænkning, aftagende alsidighed, opslidende arbejdspladssuro og politiseringsundergravning.

Berlingske Tidende gav den 31. maj 1980 følgende oversigt over 1970ernes udvikling omkring universiternes ledelse:

»Enhver, der betragter møderne, tryksagerne og plakaterne i universitetsmiljøet, må få det indtryk, at det her er autoritære kampgrupper, der giver tonen an. Og altid ser vi universiteterne gå foran med obstruktioner og truende demonstrationer, når det gælder om at lamme statsmagtens forsøg på at bringe de offentlige institutioners virksomhed og udgifter i overensstemmelse med samfundets behov. Den højere uddannelse er meget kostbar med udgifter på omkring fire mia kr. Flere tusinde velbegavede unge fejlindsluses på arbejdsmarkedet: der masseproduceres en akademisk arbejdsløshed, som gennem årtier vil tyngte forsørgelsesudgifterne – inklusive sagligt unødvendige offentlige ansættelser – og medføre knaphed på kvalificeret arbejdskraft, hvor den behøves.

Universiteterne er blevet selvcentrerede pressionsanstalter til værn for etablerede særinteresser.

VKR-flertallet gennemførte et vildt eksperiment under indtryk af »studenteoprøret« i 1968.

Loven af 1970 gav alle »videnskabelige medarbejdere« – fra de nyligt og løst ansatte timelærere og stipendiater til faste lektorer og de ret få professorer – lige valget og lige indflydelse i de kollegiale organer, der træffer såvel de faglige (videnskabelige) som økonomisk-administrative afgørelser: konsistorium, fakultetsråd og institutråd. Loven gav desuden studenterne ret til at besætte halvt så mange mandater i disse organer som »lærerne« – ja endog lige så mange i de nye studienævn, der

herefter skulle bestemme eksamenskrav, timeplaner m. v. og udnævne en del af timelærerne (undervisningsassistenterne).

Alle afgørelser blev overladt til forsamlinger, hvoraf kun et lille mindretal havde dokumenteret evnen til selvstændigt videnskabeligt arbejde, mens en betydelig gruppe endnu arbejdede med at erhverve begynderfærdighederne til en embedseksamen. Reglerne gjorde det muligt for politiserende aktivister at sætte sig på studenterrepræsentationen – de allerfleste studerende holdt sig passive – og med denne magt i hånden at lokke og intimidere en del af lærerkorpset til følgagtighed. Herved kom magten på en hel del institutter, særligt i humanistiske og samfundsvidenskabelige fag, til at ligge hos en målbevidst mafia.

I andre lande rebedes der sejl over for de knæfald, der stedvis var gjort over for de forudgående års bølge af studenteruroligheder. Men her gennemførtes den nugældende styrelseslov af 14. juni 1973. Den kom til at gælde også for de øvrige højere læreanstalter. De protesterede – ligesom mange andre, deriblandt 950 universitetslærere ved en underskriftindsamling. Alt forgæves.

Det teknisk-administrative personale (»TAP«) – kontorister, laboranter, betjente osv. – fik nu repræsentation i konsistorium, fakultetsråd og institutråd med samme kvote som studenterne – en fjerdedel. »Lærerne« havde altså nu kun halvdelen af mandaterne, og især efter at politikerne i enighed og med åbne øjne havde cementeret studenterrådets magtstilling, kunne der ikke længere samles en front af lærere til værn om faglige standarder. Lærerne havde jo nemlig ikke – som det foresvævede en del politikere – nogen personlig interesse, der fik dem til at stille op som gruppe på et sådant program. Mange og stedse flere yngre lærere og stipendiater skyldte studenterrådet deres position. En del ældre foretrak husfreden.

Mange faste lærere udnytter ikke deres plads i institutrådene, og ved afstemninger dér er der ofte lige så mange studenter med. De sidder der jo som valgte repræsentanter, og det spiller ingen rolle, at stemmetallene bag dem er lave og faldende. Ved

de 133 institutter på Københavns universitet var der i år kun kampvalg fire steder, og valgdeltagelsen blev i alt 16 pct., heraf en fjerdedel for »moderate studenter«.

Studenterrådet, der altså her fik 12 pct. af vælgerne bag sig, besætter alligevel næsten alle studentermandater. I mange sager kan det slutte alliancer til gensidig fordel med »fagligt aktive« TAP-repræsentanter – de allerfleste TAP'er er passive. Helt faste flertalsalliancer mellem studenterrådet og yngre lærere har fælles interesser i at modvirke al adgangsbegrænsning, studieeffektivisering, holdsammenlægninger, og hvad der ellers kan føre til rationaliseringer – fremfor alt besparelser på timelærerkontoen, hvorfra mange studenterrådsfolk i studietiden får løn som »instruktører«, siden som assistenter.

Navnlig søger alliancen stadig at påvirke besættelsen af stillinger og stipendier ved selve opslagene og ved sammensætningen af de fagkyndige bedømmelsesudvalg. Hvor husfreden er sat i højsædet, må institutbestyreren handle herom i porten med studenter, der medbringer en passende dybrød partifarve samt en instruktion om, hvem der er rådets klienter og modstandere. Går det ikke på den måde, kan rådet sende sit eget forslag til bedømmelsesudvalg til fakultetet, hvor vennerne altid kan få besat en par af pladserne med folk af den rigtige slags – man bruger forholdstalsmetoden, hvis fakultetet får mere end ét forslag!

En sådan forvridding af fagkyndigheds- og videnskabsbegrebet med tilhørende afvisning af enhver forskningsstyring kan ikke undgå at forringe og forfladige forskningen. Det forplanter sig til uddannelsen, hvor studienævnene i forvejen stadig sliber kanter af eksamenskravene. I de første år var modvægtene stærke mod denne proces – men den er jo selvforstærkende, da de nyansatte straks får valgret og indflydelse på systemet.◀

Nærværende forslag udrydder tidslerne ved at vende tilbage til det grundlag, som forelå før i tiden for den »højere« undervisning, og som hele tiden har været gældende for mellemuddannelser. Formålet er altså det stik modsatte af socialistisk folkepartis beslutningsforslag af 26. marts 1980 om en styrelseslov for institutioner, der varetager kortere videregående uddannelser, jfr. Folketingstidende 1979–80 (2. samling) forhandlingerne spalterne 7170 og 7960 samt tillæg A, spalte 5159.

Det turde være åbenbart, at skal undervisning og forskning på universitetsniveau ikke foregå på lykke og fromme, er det nødvendigt, at de, der træffer afgørelserne herom inden for de givne be-

villingsrammer, er de højestuddannede på det pågældende specielle felt. Det nuværende fuskerdilettantokrati må afløses af kvalitet, hvor problemer, hvis løsning forudsætter faglig kunnen, afgøres af folk, der besidder den faglige kundskab »indtil det højeste videnskabelige niveau« (citater fra formålsparagraffen (§ 2) i den gældende lov).

Derfor må lærerpersonalet – og helst seniorlærerne – have dominans over beslutningsprocessen.

Studenterdeltagelse kan sagligt kun tilstedes ud fra det synspunkt, at det vil give studenterne større indsigt og udvikling i faget at være med i beslutningsprocessen.

Derimod er der absolut ingen rimelighed i at tappe på det teknisk-administrative personales tid og arbejdskraft til herhen hørende beslutninger. At der selvfølgelig kan dannes almindelige samarbejdsudvalg på universitetsarbejdspladser som andre steder, er en styrelseslovgivningen uvedkommende sag. Viser der sig behov for, at for eksempel kantineforhold, kontorflexitid osv. drøftes i et sådant organ og måske også afgøres dér, må det løses på almindeligt arbejdsretligt grundlag.

De kollektive opgaver bevirker, at masser af god tid spildes på mødeævl, ufredeliggørelse og bureaukrati. Det må afskaffes. På uddannelsesinstitutionerne skal alle kræfter samles om faglig dygtiggørelse – ikke om at dyrke almindelig samfundspolitik, klikedannelser, ideologiske broderfællesskaber eller andet, som er den faglige dygtiggørelse uvedkommende.

Rektor og prorektor er først og fremmest den betalende statsmagts administratorer og må derfor udnævnes som andre styrelseschefer.

Hensynet til, at folkettinget kan udøve den afgørende kontrol, kræver, at ministeren også skal være øverste administrative myndighed i alle henseender – det er jo alene ham, folkettinget retligt og parlamentarisk kan kræve til ansvar, jfr. nærmere de principielle fremskridtssynspunkter som gengivet i Folketingstidende 1974–75 (2. samling), tillæg B, spalterne 1889–1892. Ud fra tilsvarende betragtninger må loven ikke give afgørelseskompetence i bevillingsspørgsmål til universiteters og læreanstalters egne organer. De ressourcer, det danske samfund stiller til rådighed for de højere uddannelsesinstitutioners forskning, må fordeles og anvendes fornuftigt til gavn for samfundet. Dette kræver, at også den økonomiske kompetence fastlægges på bevillingsmæssigt normal måde. Universiteterne m. v. skal ikke være selvstændige enklavestater i staten. De er dele af det samlede samfund og må være solidariske med det. Og derudover må alle sejl sættes til, for at indbyrdes splid og intriger får

dårligst mulige vækstvilkår. Den nuværende styreform forflygtiger helhedshensyn. Hver undervisningsinstitution spærrer sig inde i sit elfenbenstårn, hvor man slides op i indbyrdes klikefejder. Når skatteyderpenge skal anvendes med den fornødne respekt og ærbødighed over for, at det er andre folks penge, man bruger løs af, må i stedet genindsættes i højsædet Rasmus Rask-parolen om, at det ved hver eneste enkeltbeslutning gælder, hvad der bedst gavner fædrelandets samlede tarv.

Den foreslåede ophævelse af hidtidig § 33 sker ud fra det grundsynspunkt, at det ikke skal være en skatteyderpligt at støtte private foreninger (her de studerendes organisationer).

Det forslagsstillende parti mener, at der kunne gøres mangt og meget mere for at forbedre arbejdsmiljøet inden for den højere uddannelse, men har altså i denne omgang begrænset sig til et afgørende hovedpunkt.

Med henblik på andre mulige udformninger af hårdt tiltrængte forbedringer henvises til bl. a. fremskridtspartiets forslag nr. 197 af 8. april 1975 (Folketingstidende, 1974-75, forhandlingerne spalte 4823 og tillæg A, spalte 3959) og nr. 72 af 14. november 1975 (Folketingstidende 1975-76, forhandlingerne spalte 1674 og spalte 2414 og tillæg A, spalte 1459) og til CD-forslag nr. 73 af 14. november 1974 (Folketingstidende 1974-75 (1. samling), forhandlingerne spalte 1595 og tillæg A, spalte 1521) og beslutningsforslag nr. XXI af venstre af 23. oktober 1975 (Folketingstidende 1975-76, forhandlingerne spalte 544 og spalte 1266 og tillæg A, spalte 1159) og centrum-demokraternes beslutningsforslag af 21. marts 1980 (Folketingstidende 1979-80 (2. samling), forhandlingerne spalterne 6910 og 7935 samt tillæg A, spalte 4053) samt venstres beslutningsforslag af samme dato (Folketingstidende 1979-80 (2. samling), forhand-

lingerne spalterne 6911 og 7935 samt tillæg A, spalte 4957), jfr. også professor Johannes Sløk i »Liberal« nr. 5 for 1976. Fra det konservative folkeparti og kristeligt folkeparti foreligger bl. a. et lovforslag af 21. marts 1980 (Folketingstidende 1979-80 (2. samling), forhandlingerne spalterne 6914 og 7935 samt tillæg A, spalte 4905). Se også et lovforslag af 16. marts 1978 fra venstre, det konservative folkeparti, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti (Folketingstidende 1977-78, forhandlingerne spalterne 7560 og 8966 og tillæg A, spalte 4481), genfremsat af de tre sidstnævnte partier den 21. november 1978 (Folketingstidende 1978-79, forhandlingerne spalterne 2594 og 5025 samt tillæg A, spalte 1441), jfr. Børge Halvgaards udtalelser herom som refereret i Folketingstidende 1977-78, forhandlingerne spalterne 8967-8969, FREMSKRIDT 1978-7, side 8, og ved første behandling af sidstnævnte lovforslag. Endvidere henvises til Bent Christensen-udvalgets betænkning af januar 1977 og til lovforslag nr. L 18, fremsat den 9. oktober 1980 af venstre, det konservative folkeparti, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti.

Det nævnte materiale indeholder mangt og meget, som kan være inspirerende, når undervisningsministeren skal udarbejde bekendtgørelser m. v. til nærmere udmøntning af sin styrelse af uddannelsesinstitutionerne.

Det foreliggende lovforslags forgængere er L 55 af 18. oktober 1977 (Folketingstidende, forhandlingerne 1977-78, spalterne 525 og 2054 samt tillæg A, spalte 1137) og L 98 af 6. december 1978 (Folketingstidende 1978-79, forhandlingerne spalterne 3560 og 5025 samt tillæg A, spalte 1845).

Som bilag optrykkes gældende universitetsstyrelseslov – altså de bestemmelser, som ved § 2, stk. 2, i nærværende lovforslag foreslås ophævet.

Lov nr. 362 af 13. juni 1973 om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner, som ændret ved lov nr. 328 af 10. juni 1976

Kapitel 1.

Almindelige bestemmelser.

§ 1. Loven gælder for universiteter, universitetscentre og højere læreanstalter under undervisningsministeriet.

§ 2. Universiteter, universitetscentre og højere læreanstalter har til opgave at drive forskning og give videregående uddannelser indtil det højeste videnskabelige niveau inden for de fagområder, som undervisningsministeren fastsætter for hver enkelt institution. De nævnte institutioner skal bidrage til udbredelse af kendskab til videnskabens arbejdsmetoder og resultater.

Stk. 2. Institutionerne træffer selv afgørelse om den forskning, der skal drives, jfr. dog § 31.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter reglerne for:

- 1) Adgang til studierne.
- 2) Uddannelserne.
- 3) Erhvervelse af licentiat- og doktorgrader.
- 4) Ansættelse af lærere og videnskabelige medarbejdere.
- 5) Relegation af studerende.

Forinden undervisningsministeren fastsætter disse regler, skal de berørte institutioner have lejlighed til at udtale sig, såfremt forslaget ikke hidrører fra disse.

Stk. 4. Institutionerne forbereder til og afholder de eksaminer og prøver, der henlægges til dem. Eksaminer og prøver afholdes under medvirken af censorer, der beskikkes af undervisningsministeren eller den, han bemyndiger hertil.

Stk. 5. Institutionernes forelæsninger og mundtlige eksaminer er offentlige med de begrænsninger, der fastsættes af institutionerne selv.

§ 3. Hver institution ledes af en rektor i forbindelse med et konsistorium samt de råd, institutråd og studienævn, som varetager institutionernes uddannelsesmæssige og forskningsmæssige opgaver.

Stk. 2. De nærmere regler om hver enkelt institutions styrelse fastsættes i en statut, der godkendes af undervisningsministeren. Statuten offentliggøres ved undervisningsministerens foranstaltning.

Kapitel 2.

Rektor, prorektor og administrationen.

§ 4. Rektor repræsenterer institutionen udadtil. Han er ansvarlig for den daglige ledelse af institutionens administration og har den umiddelbare forvaltning af de anliggender, som ikke ved denne lov eller statuten er henlagt til kollegiale organer.

§ 5. Rektor drager omsorg for, at sager, som et kollegialt organ skal afgøre eller have lejlighed til at afgive en udtalelse om, forelægges for organet. Han fordeler sagerne til de kollegiale organer og udfærdiger om fornødent forskrifter for sagernes ekspedition. Han påser, at de kollegiale organers beslutninger er lovlige, og drager omsorg for deres udførelse. Han kan efter bemyndigelse fra organerne afgøre almindelige løbende sager, der ikke giver anledning til tvivl.

Stk. 2. Rektor afgør sager, der ikke tåler opsættelse, og som ikke kan afvente behandling i kollegiale organer. Sådanne afgørelser forelægges snarest for konsistorium og vedkommende kollegiale organ.

Stk. 3. Rektor kan pålægge de kollegiale organer at drøfte og afgive udtalelse om emner af betydning for institutionen.

Stk. 4. Rektor kan pålægge en eller flere lærere eller andre ansatte at behandle og afgive indstilling om emner af betydning for institutionen.

§ 6. Prorektor er rektors stedfortræder og bistår i øvrigt med varetagelsen af rektors opgaver.

Stk. 2. Når prorektor fungerer i rektors forfald, overtager han samtlige opgaver, der er pålagt rektor ved denne lov og statuten.

§ 7. Til rådighed for rektor står en administration, der ledes af en administrativt uddannet chef.

§ 8. De nærmere regler for rektors, prorektors og administrationens virksomhed og beføjelser fastsættes i statuten.

Kapitel 3.

De kollegiale organers kompetence.

§ 9. Konsistorium er institutionens øverste kollegiale organ. Det afgør alle sager, der vedrører institutionen som helhed eller forholdet mellem to eller flere hovedområder.

Stk. 2. Konsistorium udarbejder forslag til statuten og standardforretningsordener for de kollegiale organer.

Stk. 3. Ud fra landsplanmæssige hensyn opretter og nedlægger undervisningsministeren institutter efter indstilling eller indhentet udtalelse fra konsistorium. Der kan oprettes tværvidenskabelige institutter, der henlægges direkte under konsistorium eller til udvalg nedsat af dette.

Stk. 4. Konsistorium afgør sager om relegation af studerende.

Stk. 5. Konsistorium træffer afgørelse om tildeling af æresdoktorgrader.

Stk. 6. Konsistorium kan nedsætte et budget- og forretningsudvalg, der dels udarbejder institutionens budgetforslag, dels efter konsistoriums bemyndigelse i øvrigt kan handle på dets vegne. Består konsistorium

af 12 medlemmer eller derover, skal der nedsættes et budget- og forretningsudvalg.

Stk. 7. Konsistorium kan af sin midte i øvrigt nedsætte udvalg og henlægge sine beføjelser til disse.

§ 10. Ved institutioner, der har eget forskningsbibliotek, nedsættes et biblioteksudvalg med lederen af forskningsbiblioteket som formand.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter for hver enkelt institution repræsentationen for brugerne såvel inden som uden for institutionen.

Stk. 3. Udvalget udarbejder bibliotekets budgetforslag, træffer afgørelse om bibliotekets indkøbspolitik og om fordelingen af bøger mellem det centrale bibliotek og de enkelte institutbiblioteker.

§ 11. Forskning og uddannelse ved institutionerne kan foregå inden for flere hovedområder.

Stk. 2. Forskningen og uddannelserne inden for hvert hovedområde ledes af et råd, der afgør alle sager, som vedrører hovedområdet som helhed, samt sager, der vedrører forholdet mellem to eller flere faggrupper inden for hovedområdet, jfr. § 12, eller mellem institutråd og studienævn.

Stk. 3. Rådene træffer afgørelse om ansættelse eller indstilling om ansættelse, afsked eller orlov, for så vidt angår heltidsbeskæftigede lærere og videnskabelige medarbejdere samt eksterne lektorer. Rådene tildeler licentiat- og doktorgrader samt jus docendi. Rådene afgiver indstilling til konsistorium om tildeling af æresdoktorgrader.

Stk. 4. Rådene træffer afgørelse om fordelingen af de tildelte ressourcer imellem de enkelte fag, institutter og studienævn.

Stk. 5. Hvert råd kan nedsætte et budget- og forretningsudvalg, der dels udarbejder hovedområdets budgetforslag, dels efter rådets bemyndigelse i øvrigt kan handle på dets vegne. Består rådet af 12 medlemmer eller derover, skal der nedsættes et budget- og forretningsudvalg.

Stk. 6. Hvert råd nedsætter særligt fagkyndige udvalg til bedømmelse af ansøgere til videnskabelige stillinger, af videnskabelige arbejder indleveret med henblik på erhvervelse af licentiat- eller doktorgrader samt af

ansøgninger om jus docendi. Udvalgene afgiver indstilling til vedkommende råd.

Stk. 7. Hvert råd kan af sin midte i øvrigt nedsætte udvalg og henlægge sine beføjelser til disse.

§ 12. Det kan i statuten fastsættes, at et hovedområde opdeles i to eller flere faggrupper. En faggruppe ledes af et råd, der overtager dele af de funktioner, der er fastsat i § 11, stk. 2-7. De nærmere regler herom fastsættes i statuten.

§ 13. De enkelte fagområders forskningsvirksomhed drives normalt inden for institutter. De videnskabelige medarbejdere og lærere, der er knyttet til institutterne, varetager tillige undervisning inden for fagområdet, og institutternes lokaler og udstyr står til rådighed for undervisningen i fornødent omfang.

Stk. 2. Institutrådet træffer afgørelse om fordelingen af de arbejdsopgaver, som påhviler instituttet, jfr. dog § 31. Institutrådet kan ikke træffe beslutning om den enkelte forskers valg af forskningsopgave.

§ 14. Der nedsættes for hvert hovedområde et centralt studienævn. Der kan nedsættes studienævn for faggrupper, fag, linjer eller dele af fag. De nærmere regler herom fastsættes i statuten.

Stk. 2. Det centrale studienævn fastlægger kompetencefordelingen mellem dette og de øvrige studienævn og mellem disse indbyrdes.

Stk. 3. Det centrale studienævn behandler efter indstilling fra studienævnene alle spørgsmål om de generelle regler for eksamen, karaktergivning, undervisningen og studieordningen. Det centrale studienævn behandler endvidere forslag til ændring af eksamensbekendtgørelsen. Forslag sendes til undervisningsministeren gennem vedkommende råd og konsistorium, ledsaget af disse instansers eventuelle forslag og bemærkninger.

Stk. 4. Inden for rammerne af de gældende bekendtgørelser om eksamen, karaktergivning m. v. og de givne bevillinger udarbejder og ajourfører de faglige studienævn en studieordning med angivelse af undervisningens mål, omfang og varighed, form og indhold samt pensumbeskrivelse. Studienævnene til-

rettelægger undervisningen og afholdelsen af eksaminer.

Stk. 5. Vedkommende studienævn skal påse, at studiet kan gennemføres som forudsat i eksamensbekendtgørelsen og studieordningen og på den normerede tid, at samordningen af studiets enkelte dele finder sted, at enkelte fag eller discipliner ikke ændres urimeligt i omfang, og at den undervisning, der gives, er relevant i forhold til uddannelsens mål og de fastsatte eksamensfordringer.

Stk. 6. Studienævnet kan dispensere fra studie- og eksamensordninger i henhold til gældende bestemmelser. Afgørelsen kan af ansøgeren indbringes for det centrale studienævn.

Stk. 7. Vedkommende studienævn træffer endvidere efter regler fastsat af undervisningsministeren, jfr. § 2, stk. 3, nr. 4, afgørelse om ansættelse af deltidsansatte, timelønnede undervisningsassistenter og tilsvarende lærere. Studienævnets afgørelser kan af ansøgerne, den eller de fagkyndige, der har udtalt sig om ansøgerens kvalifikationer, eller et medlem af studienævnet indbringes for det centrale studienævn. Studienævnet skal have lejlighed til at udtale sig om oprettelse og nedlæggelse af andre lærerstillinger og om de undervisningsmæssige kvalifikationer hos ansøgere til disse stillinger.

Stk. 8. Andre sager, der vedrører undervisningen under et studienævns område, skal forelægges nævnet til udtalelse, inden sagen afgøres.

Kapitel 4.

Valg af rektor og prorektor. De kollegiale organers sammensætning.

§ 15. Rektor og prorektor vælges blandt institutionens professorer og heltidsansatte lektorer af medlemmerne af de råd, der er nævnt i §§ 11 og 12, samt af de medlemmer af konsistorium, der ikke har sæde i disse råd.

Stk. 2. Den kandidat, der har opnået mere end halvdelen af de gyldigt afgivne stemmer, er valgt. Har ingen kandidat opnået dette, foretages omvalg mellem de to kandidater, der har opnået størst stemmetal. Har flere kandidater opnået samme stemmetal, deltager samtlige disse i omvalget. Den kandidat, der ved omvalget har opnået det største stemmetal, er valgt. Har flere ved omvalget

opnået samme stemmetal, foretages der lodtrækning mellem disse kandidater.

Stk. 3. Rektor vælges for 3 år og prorektor for 2 år ad gangen.

§ 16. Konsistorium og de råd, der er omhandlet i §§ 11 og 12, består af mellem 8 og 32 medlemmer.

Stk. 2. Fødte medlemmer af konsistorium er rektor, prorektor og formændene for de råd, der er omhandlet i § 11, stk. 2. Administrationschef og på institutioner med eget forskningsbibliotek dets chef deltager i konsistoriums møder uden stemmeret.

Stk. 3. Antallet af medlemmer i konsistorium og råd fastsættes i statuten. Undervisningsministeren bemyndiges til i særlige tilfælde at godkende udvidelse af antallet af medlemmer ud over 32.

§ 17. Repræsentanter for de heltidsbeskæftigede videnskabelige medarbejdere og lærere i konsistorium og råd vælges for 3 år ad gangen af og blandt dem, der er ansat inden for vedkommende område.

Stk. 2. Repræsentanter for de deltidsbeskæftigede videnskabelige medarbejdere og lærere i konsistorium og råd vælges for ét år ad gangen af og blandt dem, der er ansat inden for vedkommende område. Der vælges mindst én repræsentant til hvert organ. Såfremt der ikke opstilles kandidater for de deltidsbeskæftigede, kan disses mandater besættes af de heltidsbeskæftigede for ét år ad gangen.

Stk. 3. Repræsentanter for de tekniske og administrative medarbejdere i konsistorium og råd vælges for 3 år ad gangen af og blandt dem, der er ansat inden for vedkommende område. Disse medarbejders repræsentation udgør halvdelen af det samlede antal lærerrepræsentanter. Er antallet af disse medarbejdere under halvdelen af det samlede antal lærere, nedsættes andelen til en fjerdedel. I statuten fastsættes størrelsen af repræsentationen i de enkelte råd.

Stk. 4. Repræsentanter for de studerende i konsistorium og råd vælges for ét år ad gangen af og blandt de studerende, der er indskrevet inden for vedkommende område. De studerendes repræsentation udgør halvdelen af det samlede antal lærerrepræsentanter.

§ 18. Institutrådet består af samtlige heltidsbeskæftigede lærere og videnskabelige medarbejdere samt repræsentanter for de tekniske og administrative medarbejdere og for de studerende, der deltager i den undervisning, som varetages af instituttet. Det kan i statuten fastsættes, at eksterne lektorer og andre grupper af lærere kan blive repræsenteret i institutrådet.

Stk. 2. Antallet af repræsentanter for de tekniske og administrative medarbejdere og de studerende fastsættes for hvert enkelt institut af konsistorium eller efter dets bestemmelse af de råd, der er omhandlet i §§ 11 og 12, og det kan højst udgøre halvdelen af institutrådets samlede antal medlemmer.

Stk. 3. Repræsentanterne for de tekniske og administrative medarbejdere samt de studerende vælges for indtil ét år ad gangen. De nærmere regler fastsættes i statuten.

§ 19. Hvert studienævn består af et lige stort antal lærere og studerende, i alt højst 12. De vælges for ét år ad gangen af og blandt henholdsvis de lærere, der underviser, og de studerende, der studerer inden for det pågældende studienævns område.

Stk. 2. Medlemmer til de centrale studienævne udpeges af studienævnene ved hovedområdet. De centrale studienævns medlemsantal fastsættes af konsistorium. De centrale studienævne kan nedsætte forretningsudvalg, hvis medlemstal fastsættes af konsistorium. De nærmere regler fastsættes i statuten.

§ 20. Regler for valgrettens udøvelse fastsættes af undervisningsministeren. Valgmåderne skal fastsættes med henblik på sikring af en rimelig repræsentation af de forskellige fag og ansuvelser.

Stk. 2. Valg til konsistorium foregår altid som forholdstalsvalg. Repræsentanterne for de enkelte valggrupper i de råd, der er nævnt i §§ 11 og 12, træffer for hvert valg inden for deres område afgørelse om den valg måde, der skal finde anvendelse. Dog skal der afholdes forholdstalsvalg, hvis krav herom fremsættes af én af repræsentanterne eller af et antal valgberettigede inden for en valggruppe svarende til en fjerdedel af antallet af valgberettigede for hvert mandat. Der kan indgås liste- og/eller valgforbund mellem grupper og/eller kandidater.

Stk. 3. Repræsentanterne for de enkelte valggrupper i konsistorium og i de i §§ 11 og 12 nævnte råd træffer for hvert valg inden for deres område afgørelse om en eventuel opdeling af de valgberettigede i repræsentationsområder. Såfremt det inden for en valggruppe kræves af én af repræsentanterne eller et antal valgberettigede svarende til en fjerdedel af antallet af valgberettigede for hvert mandat, skal hvert område ved forholdstalsvalg være på enten 3 mandater eller et antal deleligt med 3. Kan antallet af mandater ikke deles med 3, holdes valget uden repræsentationsområdeopdeling. Ved mandatfordelingen imellem repræsentationsområderne kan der tages hensyn til såvel antallet af valgberettigede inden for området som til interessen i, at faglige eller andre anskuelser er repræsenterede.

Stk. 4. Begæringen efter stk. 2, 3. pkt., og stk. 3, 2. pkt., skal senest 30 dage før valgets afholdelse af enten én af repræsentanterne eller af 5 valgberettigede skriftligt indgives til rektor og skal i sidste tilfælde være ledsaget af personlige underskrifter fra det antal personer, der er nævnt i stk. 2 og 3.

§ 21. De kollegiale organers funktionsperiode fastsættes i statutten.

Stk. 2. Når kollegiale organer oprettes i løbet af valgperioderne, gælder valg af medlemmer for resten af perioden. Nedlægges organer, bortfalder mandatet.

Kapitel 5.

De kollegiale organers virkemåde.

§ 22. Rektor en formand for konsistorium. Formanden for de øvrige kollegiale organer vælges af det pågældende organ for den periode, der fastsættes i statutten. I de råd, der er omtalt i §§ 11 og 12, vælges formanden blandt de heltidsbeskæftigede videnskabelige medarbejdere og lærere.

Stk. 2. Institutrådet vælger efter regler fastsat i statutten blandt sine heltidsbeskæftigede medarbejdere en institutbestyrer, der repræsenterer instituttet udadtil og er ansvarlig for instituttets daglige ledelse. Institutrådet kan endvidere, ligeledes efter regler fastsat i statutten, vælge en bestyrelse. Institutbestyreren er født medlem og formand for bestyrelsen. Såfremt institutrådet består af 40 medlemmer eller mere, vælger institutrådet

en bestyrelse, der overtager dele af dettes funktioner. De nærmere regler fastsættes i statutten.

Stk. 3. De kollegiale organer fastsætter selv deres forretningsorden inden for rammerne af reglerne i denne lov og den standardforretningsorden, som fastsættes af konsistorium.

§ 23. Det fastsættes i de kollegiale organers forretningsorden, når og hvor ordinære møder skal afholdes.

Stk. 2. Ekstraordinære møder afholdes, når formanden finder det fornødent, men skal dog afholdes, når en tredjedel af organets medlemmer eller mindst én af de repræsenterede grupper forlanger det.

Stk. 3. Formanden giver inden mødet i videst muligt omfang medlemmerne underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på møderne, og sørger så vidt muligt for, at sagerne og de oplysninger, der er tilvejebragt til bedømmelse af disse, forelægges til medlemmernes eftersyn i passende tidsrum forinden mødet.

Stk. 4. Formanden sørger for offentliggørelse af tid og sted for mødernes afholdelse.

§ 24. De kollegiale organer udøver deres virksomhed i møder. Dersom alle medlemmer er enige herom, kan rutinesager dog afgøres ved skriftlig behandling. Møderne er offentlige, medmindre det på grund af sagens beskaffenhed eller omstændighederne i øvrigt findes nødvendigt eller ønskeligt, at behandlingen sker for lukkede døre.

Stk. 2. Sager om enkeltpersoners personlige og økonomiske forhold, herunder sager om ansættelser, forfremmelser og afskedigelser, samt sager om planer eller forhandlinger om køb og salg af faste ejendomme, bedømmelse af ordre til eller tilbud fra leverandører eller entreprenører skal behandles for lukkede døre. I sådanne sager har medlemmerne tavshedspligt.

Stk. 3. Rektor eller en af ham udpeget person har ret til at overvære en sags behandling for lukkede døre.

§ 25. De kollegiale organer er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af det i statutten fastsatte antal medlemmer er til stede.

Stk. 2. Beslutninger træffes ved almindeligt stemmeflertal blandt de fremmødte, med-

mindre andet fastsættes af undervisningsministeren.

Stk. 3. De kollegiale organers valg af to eller flere medlemmer til udvalg, kommissioner o. l. foretages som forholdstalsvalg.

§ 26. De kollegiale organers beslutninger optages i et beslutningsreferat, der forelægges til godkendelse i næste møde. Ethvert af medlemmerne kan forlange sin afvigende mening kort optaget i beslutningsreferatet og ved sager, der skal fremsendes til anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af referatet. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

§ 27. Et kollegialt organ kan træffe beslutning om, at et medlem har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i forhandlinger og afstemninger om sagen.

Stk. 2. Et medlem skal underrette det kollegiale organ, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om hans habilitet.

§ 28. Når et medlem af et kollegialt organ mister sin valgarbejd i løbet af valgperioden eller erklæres inhabil, eller når et medlem ved fravær i mindst to måneder på grund af sygdom, studierejse eller lignende er ude af stand til at deltage i det kollegiale organs arbejde, indkalder dette en suppleant til at indtræde. Et kollegialt organ træffer selv beslutning om, hvorvidt betingelserne for suppleantens indtræden er til stede.

Kapitel 6.

Særlige regler.

§ 29. På institutioner, der udelukkende uddanner og forsker inden for ét hovedområde, kan oprettelsen af det råd, der er omhandlet i § 11, undlades, og opgaverne varetages da af konsistorium.

§ 30. En institution har ret til at modtage tilskud fra anden side end statskassen samt til at oprette fonde og legater for sådanne tilskudsmidler. Disse fonde og legater holdes uden for statskassen, og der kan alene rådes over dem af de styrelser, der er indsat af institutionen selv i overensstemmelse med de

vedtægter, der er fastsat for det enkelte fond eller legat.

§ 31. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler for de institutter m. v., der ifølge lovgivningen er forpligtet til at udføre bestemte opgaver.

§ 32. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler for styrelsen af de museer og samlinger, der hører under denne lovs institutioner.

§ 33. Til varetagelse af de studerendes interesser kan undervisningsministeren af statskassen yde tilskud til de studenterorganisationer, der er repræsenteret i konsistorium.

Stk. 2. Fordelingen af tilskuddene foretages på grundlag af studentergruppernes andel af de samlede afgivne studenterstemmer til valg til konsistorium.

§ 34. Institutionerne stiller lokaler og kontorassistance til rådighed for de grupper, der er repræsenteret i de styrende organer, efter regler fastsat af undervisningsministeren.

Kapitel 7.

Tilsyn og klage.

§ 35. Undervisningsministeren er øverste forvaltningsmyndighed for institutioner, der er omfattet af loven.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan dog kun sætte de afgørelser, der er omhandlet i kapitel 3, ud af kraft, såfremt de findes stridende mod lovgivningen eller almindelige retsgrundsætninger. Relegation af en studerende kan af denne dog altid indbringes for undervisningsministeren.

§ 36. Klager fra en eksaminand over eksaminationen eller karaktergivningen kan af denne indbringes for en ankekommission.

Stk. 2. En ankekommissions medlemmer består af censorformanden eller censornæstformanden samt fire medlemmer udpeget af fagets studienævn, heraf to censorer.

Stk. 3. En ankekommissions afgørelse kan gå ud på:

1. Ændring af den givne karakter.
2. Omeksamination ved mundtlig eller skriftlig eksamen.

3. Omvurdering af skriftlige eksamensarbejder ved andre censorer.

4. Afvisning af klagen.

Stk. 4. En ankekommissions afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 5. Nærmere regler om behandlingen af klager som nævnt i stk. 1, herunder frist for indgivelse af klager, fastsættes af undervisningsministeren.

§ 37. Fungerer et kollegialt organ ikke, eller fungerer det i strid med denne lov, kan undervisningsministeren efter indstilling fra konsistorium fastsætte en midlertidig styrelsesordning for det pågældende område, hvorved §§ 10-14 fraviges.

Kapitel 8.

Overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelser.

§ 38. Undervisningsministeren kan fastsætte regler for universitetscentrene i Odense og Ålborg, hvorved lovens bestemmelser fraviges i det omfang, dette er nødvendigt under centrenes organisatoriske opbygning.

§ 39. Loven træder i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 40. Loven får virkning for den enkelte institution fra det tidspunkt, institutionens statut, jfr. § 3, stk. 2, er trådt i kraft, dog senest fra den 1. september 1974. Undervisningsministeren kan i særlige tilfælde dispensere fra denne bestemmelse.

sere fra denne bestemmelse.

Stk. 2. I de kollegiale organer, der var nedsat ved lovens ikrafttræden, jfr. § 39, forlænges medlemmernes mandater, indtil statuten er trådt i kraft. Samarbejdsudvalgene udpeger for den nævnte periode repræsentanter for de tekniske og administrative medarbejdere til konsistorium og råd. Disse medlemmer har fuld stemmeret i alle statutanliggender. Repræsentationsandelen fastsættes i overensstemmelse med reglerne i denne lov. På institutioner, hvor de studerendes repræsentationsandel ikke svarer til reglerne i denne lov, foretages efter de valgeregler, der gælder på institutionen, supplerung af repræsentationen for den nævnte periode.

Stk. 3. De øvrige administrative forskrifter, der gælder for de enkelte institutioner, bevarer deres gyldighed, indtil de, efter at statuten er trådt i kraft, ophæves af undervisningsministeren.

Stk. 4. Undervisningsministeren bemyndiges til efter forhandling med handelshøjskolerne i København og Århus at træffe bestemmelse om, hvornår og i hvilket omfang disse institutioner omfattes af loven.

§ 41. Følgende bestemmelser ophæves, jfr. dog § 40, stk. 1:

1. Lov nr. 271 af 4. juni 1970 om universiteternes styrelse.
2. §§ 2-4 i lov nr. 50 af 25. februar 1963 om Danmarks lærerhøjskole.
3. Lov nr. 177 af 7. juni 1958 om den kgl. veterinær- og landbohøjskole.